



Kodeks etyczny Polskiej Federacji Psychoterapii

Preambuła

Psychoterapeuta (Używając określenia *psychoterapeuta* mamy na myśli kobiety i mężczyzn wykonujących ten zawód. Używając określenia *pacjent/klient* mamy na myśli kobiety i mężczyzn będących odbiorcami usług psychoterapeutycznych) stara się przyczynić do dobra osób, z którymi ma kontakt zawodowy; pacjentów/klientów, uczniów, osób konsultowanych, psychoterapeutów w superwizji czy uczestników badań.

W swoich działaniach zawodowych prezentuje uczciwość i szacunek dla godności osób, z którymi ma kontakt zawodowy.

Będąc świadomy nierówności w relacjach zawodowych jest wrażliwy na możliwość wykorzystania swojej przewagi podczas lub po zakończeniu psychoterapii czy innej relacji zawodowej. Psychoterapeuci będący członkami Polskiej Federacji Psychoterapii deklarują przestrzeganie poniższych zasad etyki zawodowej.

Wstęp

1. Standardy etyczne psychoterapeuty wynikają z ogólnie przyjętych norm etycznych, a w szczególności:
 - a. Standardy etyczne zawodu psychoterapeuty służą ochronie pacjentów/klientów przed nieetycznym stosowaniem psychoterapii przez psychoterapeutów i osoby szkolące się w psychoterapii.
 - b. Standardy etyczne zawodu psychoterapeuty stanowią podstawę skarg i/lub procedur odwoławczych.
 - c. Standardy etyczne psychoterapeuty odnoszą się jedynie do jego działań zawodowych i funkcji związanych z zawodem psychoterapeuty. Kodeks etyczny nie odnosi się do działań niezwiązanych i nie mających wpływu na aktywność jako psychoterapeuty.
2. Pacjentem/klientem jest każdy uczestnik psychoterapii indywidualnej, grupowej, małżeńskiej/rodzinnej, treningu grupowego związanego z psychoterapią (interpersonalny, wrażliwości, rozwoju osobistego, grupa wsparcia itp.).

§ 1

Świadomość psychoterapeuty w procesie psychoterapii

1. Psychoterapeuta jest świadomy jak jego poglądy, system przekonań, wartości, potrzeby i ograniczenia osobiste wpływają na jego pracę. Jeżeli jego osobiste problemy, konflikty ograniczenia mogą narazić na szkodę odbiorcę jego usług, poszukuje superwizji albo



konsultacji albo psychoterapii własnej albo nie podejmuje działań zawodowych, kierując pacjenta/klienta do właściwego specjalisty.

2. Dla wypełnienia swoich zadań psychoterapeuta powinien mieć możliwość zachowania swobody działań zawodowych, zgodnie ze swoim sumieniem i współczesną wiedzą psychoterapeutyczną.

§ 2

Zakaz dyskryminacji i szacunek dla innych

1. W swojej aktywności zawodowej psychoterapeuta szanuje prawo innych osób do posiadania wartości, poglądów i postaw odmiennych od jego własnych.
2. Psychoterapeuta nie dyskryminuje pacjenta/klienta z uwagi na wiek, płeć, rasę, narodowość, religię, orientację seksualną, niepełnosprawność, światopogląd, wykształcenie, język czy status społeczno-ekonomiczny.

§ 3

Przeciwdziałanie cierpieniu w procesie psychoterapii

Psychoterapeuta podejmuje wysiłek zgodnie z najlepszą praktyką psychoterapeutyczną, by zminimalizować ewentualną dotkliwość czy cierpienie swoich pacjentów/klientów czy osób, z którymi prowadzi superwizję - tam, gdzie są nieuniknione i przewidywalne.

§ 4

Kompetencja i rozwój zawodowy psychoterapeuty

1. Psychoterapeuta powinien ograniczyć swoją praktykę do metod i obszarów, w których nabył odpowiednie kompetencje poprzez szkolenie lub doświadczenie. W nowych obszarach, gdzie nie powstały standardy szkoleniowe powinien podjąć odpowiedni wysiłek by podnieść swoje umiejętności i uniknąć zaszkodzenia pacjentowi/klientowi.
2. Psychoterapeuta jest zobowiązany do stałego podnoszenia kwalifikacji i aktualizacji wiedzy.
3. Psychoterapeuta nie podejmuje się zadań i nie uczestniczy w działaniach (wykłady, seminaria, wywiady, aktywność w środkach masowego przekazu), które nie są zgodne ze standardami zawodowymi zapisanymi w niniejszym Kodeksie.
4. Psychoterapeuci, w miarę możliwości powinni brać czynny udział w pracach towarzystw psychoterapeutycznych.

§ 5

Dane naukowe i kliniczne w praktyce psychoterapeuty

1. Psychoterapeuta w swoich decyzjach zawodowych a także wygłaszając publiczne oświadczenia opiera się na aktualnej wiedzy naukowej i klinicznej.



2. Metody i techniki stosowane w procesie terapeutycznym mają służyć celom terapeutycznym i rozwojowym klienta.

§ 6

Superwizja w praktyce psychoterapeuty

1. Psychoterapeuta jest zobowiązany do superwizowania swojej pracy zawodowej.
2. Superwizor unika sytuacji podwójnych relacji z superwizowanym psychoterapeutą, które mogą zakłócić proces superwizji.
3. Superwizor, który stwierdzi naruszenie etyki zawodowej jest zobowiązany do skonfrontowania psychoterapeuty z jego problemem i zalecenia środków zmierzających do rozwiązania stwierdzonych trudności.

§ 7

Poufność/ tajemnica zawodowa

1. Psychoterapeuta jest zobowiązany do zachowania poufności dotyczącej wszystkich informacji, w jakich posiadanie wszedł w związku z wykonywaniem psychoterapii.
2. Jeżeli istnieją okoliczności ograniczające zachowanie poufności psychoterapeuta informuje o tym pacjentów/klientów przed rozpoczęciem działań zawodowych oraz wtedy, gdy pojawia się taka konieczność.
3. Psychoterapeuta omawia poufne informacje dotyczące psychoterapii czy superwizji jedynie z psychoterapeutami, psychiatrami, psychologami w szczególnie uzasadnionych okolicznościach i w niezbędnym zakresie, zachowując anonimowość pacjenta/klienta, jeśli to możliwe. W przypadku, gdy klient utracił zdolność samokontroli psychoterapeuta podejmuje interwencję mającą na celu zminimalizowanie, bądź wyeliminowanie zagrożenia.
4. Dokonywanie zapisów na wszelkich nośnikach przekazu informacji podczas terapii wymaga zgody pacjenta/klienta albo pisemnej zgody jego prawnego pełnomocnika.
5. W przypadku, kiedy psychoterapeuta chce się posłużyć informacjami o pacjencie/kliencie w wykładach lub publikacjach, musi uzyskać na to jego zgodę i zadbać o to, by pacjent/klient nie został zidentyfikowany. Psychoterapeuta jest zobowiązany do zapewnienia anonimowości pacjenta/klienta poprzez zmianę jego imienia, nazwiska i innych danych, zastosowanie różnych form kamuflażu w opisie pacjenta/klienta, omawiając jego problem.
6. Konsultując, superwizując czy biorąc udział w profesjonalnych wystąpieniach dotyczących swoich pacjentów/klientów przekazuje jedynie takie informacje, które nie umożliwiają identyfikacji pacjenta/klienta.
7. W przypadku, kiedy publiczne lub prywatne instytucje zwrócą się z pisemnym wnioskiem o udostępnienie informacji dotyczących pacjenta/klienta, psychoterapeuta



stosuje się do obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie. W takim przypadku psychoterapeuta podejmuje na ten temat rozmowę z pacjentem/klientem i działa w sposób najbardziej korzystny dla procesu terapeutycznego.

8. Nawiązując kontakt z pacjentem/klientem, w życiu którego mogą zaistnieć okoliczności wyjątkowe ograniczające jego odpowiedzialność za siebie, psychoterapeuta prosi o wskazanie przez pacjenta/klienta innej osoby, do której będzie mógł on się zwrócić w sytuacji kryzysowej.
9. Psychoterapeuta jest zobowiązany do ochrony autonomii pacjenta/klienta i zagwarantowanie mu dyskrecji także w sytuacjach, gdy proces terapeutyczny stanowi część szerszych działań leczniczych podjętych wobec pacjenta/klienta na polecenie instytucji państwowych lub organizacji społecznych.

§ 8

Świadoma zgoda klienta/pacjenta i kontrakt

1. Psychoterapeuta prowadzi swoje działania zawodowe jedynie w ramach uzgodnionej w kontrakcie relacji zawodowej.
2. Psychoterapia wymaga zgody pacjenta/klienta.
3. W przypadku osoby niepełnoletniej psychoterapeuta powinien starać się uzyskać jej zgodę, jak również jej przedstawiciela ustawowego lub osoby faktycznie opiekującej się pacjentem/ klientem.
4. Najwcześniej jak to możliwe i pomocne, psychoterapeuta omawia z pacjentem/klientem następujące wymogi związane z procesem psychoterapii: intensywność i prawdopodobny czas trwania terapii, opłaty, tajemnicę zawodową, superwizowanie terapii i inne tematy ważne dla pacjenta/klienta, a także procedurę złożenia skargi i odwołania.
5. Psychoterapeuta nie podejmuje psychoterapii z pacjentem/klientem pozostającym w terapii z innym psychoterapeutą, chyba, że jest to częścią uzgodnionego planu psychoterapii. W przypadku wątpliwości psychoterapeuta wyjaśnia je informując o tym pacjenta/klienta.
6. Podczas zawierania kontraktu psychoterapeutycznego psychoterapeuta jasno i rzetelnie informuje pacjenta/klienta o swoich kwalifikacjach, umiejętnościach i doświadczeniu.
7. Psychoterapeuta gwarantuje pacjentowi/klientowi, że przebieg procesu terapeutycznego nie będzie uzależniony od wpływu osób trzecich.

§ 9

Przerwanie procesu psychoterapii

1. Psychoterapeuta kończy proces psychoterapeutyczny, jeżeli został zrealizowany uzgodniony cel psychoterapii lub wyczerpały się możliwości osiągnięcia celu lub pacjent/klient nie odnosi z niej korzyści.



2. Jeżeli z jakichkolwiek powodów psychoterapeuta musi przerwać psychoterapię, dba o właściwe dla pacjenta/klienta rozwiązanie tej sytuacji.
3. Psychoterapeuta uprzedza o ewentualnych zagrożeniach i skutkach związanych z przerywaniem procesu terapii w przypadku przerywania procesu psychoterapii z przyczyn leżących po stronie pacjenta/ klienta.

§ 10

Relacje między psychoterapeutą i pacjentem/klientem

1. Psychoterapeuta stara się pozostawać wyłącznie w relacji zawodowej z pacjentem podczas procesu psychoterapii.
2. Psychoterapeuta nie podejmuje relacji seksualnych z pacjentami/klientami w trakcie procesu psychoterapii.
3. Psychoterapeuta nie przyjmuje do psychoterapii osób, z którymi wcześniej miał relacje seksualne.
4. Psychoterapeuta nie wchodzi w relację seksualną z byłym pacjentem/klientem co najmniej przez dwa lata od zakończenia relacji zawodowej.

§ 11

Oplaty

1. Psychoterapeuta nie wykorzystuje finansowo pacjentów/klientów i innych odbiorców swoich usług.
2. Jeśli pacjent/klient zalega z opłatami za usługę psychoterapeutyczną, i psychoterapeuta zamierza skorzystać z pomocy prawnej w tym zakresie kancelarii windykacyjnej itp., najpierw informuje o tym zamiarze dłużnika dając mu szansę uiszczenia należności.
3. Psychoterapeuta nie przyjmuje korzyści finansowych lub osobistych za skierowanie pacjenta/klienta do innych specjalistów.

§ 12

Barter

Psychoterapeuta nie może prowadzić wymiany barterowej z pacjentem/klientem. Barter jest dopuszczalny jedynie w szczególnych okolicznościach, jeśli nie ma klinicznych przeciwwskazań i nie niesie ryzyka wykorzystania pacjenta/klienta lub wypaczenia relacji psychoterapeutycznej.

§ 13

Zasady etyki w szkoleniu psychoterapeutów

1. Psychoterapeuta rzetelnie przedstawia wiedzę psychoterapeutyczną.



2. Psychoterapeuta nie naucza specjalistycznych metod diagnozy i psychoterapii osób, które nie są specjalistami w zakresie ochrony zdrowia lub nie są uczestnikami szkolenia.
3. Psychoterapeuta nie podejmuje w relacji seksualnych ze studentami czy szkolonymi, nad którymi ma władzę lub je ocenia, gdyż niesie to ryzyko wykorzystania osoby lub upośledzenia oceny.
4. Psychoterapeuta nie wykorzystuje relacji z osobami, nad którymi ma władzę jako superwizor, opiniujący, nauczyciel czy zwierzchnik do osobistych celów.
5. Psychoterapeuta prowadzący psychoterapię szkoleniową nie bierze udziału w procedurze oceny postępów szkoleniowych swojego pacjenta/klienta.
6. Psychoterapeuta prezentuje obiektywną i wszechstronną wiedzę dotyczącą psychoterapii a osobiste poglądy prezentuje tylko jako takie.
7. Psychoterapeuta (szkolący) nie może wprowadzać w błąd, co do formalnego uznawania zdobywanego przez osoby szkolące wykształcenia uznawanego przez instytucje państwowe i organizacje zawodowe, jak i uprawnień dotyczących posługiwania się tytułem „psychoterapeuty” oraz możliwości pokrywania kosztów psychoterapii przez ubezpieczycieli i instytucje świadczące usługi zdrowotne.
8. Ośrodki szkolące przyszłych psychoterapeutów oceniają kwalifikacje, przygotowanie i psychofizyczną przydatność kandydatów do zawodu psychoterapeuty, jak również przekazują wyczerpujące i czytelne informacje na temat programu kształcenia i wewnętrznych przepisów regulujących proces edukacji.
9. Ośrodki szkolące w psychoterapii dbają o wysoką jakość edukacji, zarówno, jeśli chodzi o kompetencje nauczycieli i superwizorów, jak i merytoryczną spójność programów nauczania. Ośrodki stosują metody wewnętrznej kontroli efektów kształcenia i stale podnoszą jego jakość oraz unowocześniają metody kształcenia zgodnie z obowiązującymi standardami nauczania w psychoterapii.
10. Ośrodki szkolące w psychoterapii za pomocą odpowiednich i przejrzystych procedur okresowo sprawdzają, czy osoba szkoląca się osiągnęła zadowalający poziom wiedzy i umiejętności.
11. Ośrodki szkolące w psychoterapii ustalają zasady dotyczące relacji nauczyciel – osoba szkoląca się, a także tworzą reguły i dbają o stworzenie forum do rozwiązywania potencjalnych problemów.
12. Ośrodki szkolące w psychoterapii dbają o odpowiedni dobór kadry, o wysoki poziom dydaktyczny, kliniczny i naukowy członków swojego szkoleniowego zespołu.

§ 14

Oświadczenia publiczne i reklama

1. Psychoterapeuta w wystąpieniach podaje tylko stwierdzenia prawdziwe i zgodne z aktualnym stanem wiedzy psychoterapeutycznej, jak i standardami etycznymi.



Polska Federacja Psychoterapii

Przedstawiciel Polski
w European Association for Psychotherapy

Organizational Member
of the European Association for Psychotherapy
National Umbrella Organization, National Awarding Organization in the EAP



2. Psychoterapeuta dowiedziawszy się, że ktoś wygłasza nieprawdziwe stwierdzenia na temat psychoterapii lub jego pracy, stara się je skorygować.
3. Psychoterapeuta nie powinien wyrażać zgody na wykorzystywanie swoich danych osobowych i swojego wizerunku w środkach masowego przekazu jako własnej kryptoreklamy.
4. Psychoterapeuta nie stosuje stwierdzeń, które są zwodnicze, manipulacyjne i wprowadzają w błąd odnośnie do m.in. jego wykształcenia, doświadczenia, kompetencji, stopnia akademickiego, przynależności do organizacji zawodowych, prowadzonych usług, naukowej podstawy, lub wyników działań psychoterapeutycznych, opłat, ich publikacji lub rezultatów badań.
5. Psychoterapeuta powinien zachować szczególną ostrożność w formułowaniu opinii o działalności zawodowej innego psychoterapeuty, w szczególności nie powinien go publicznie dyskredytować w jakikolwiek sposób, jak również szkoły psychoterapeutycznej, którą ów reprezentuje.

§ 15

Relacje zawodowe między psychoterapeutami

1. Psychoterapeuta w miarę potrzeb, współpracuje z przedstawicielami innych nauk dla dobra pacjenta/klienta.
2. Psychoterapeuta nie ukrywa przed pacjentem/klientem informacji dotyczących profesjonalnej pomocy oferowanej przez innych psychoterapeutów lub inne instytucje.
3. Jeśli dobro pacjenta/klienta wchodzi w konflikt z lojalnością zawodową, psychoterapeuta wspiera przede wszystkim dobro pacjenta/klienta, z uwagi na nierówność relacji pomiędzy pacjentem/klientem a psychoterapeutą.

§ 16

Badania nad psychoterapią

1. Psychoterapeuta prowadzący badania naukowe i kliniczne powinien przestrzegać norm i obowiązków wynikających z Kodeksu Etyki Zawodu Psychoterapeuty oraz ogólnie przyjętych zasad etyki badań naukowych.
2. Psychoterapeuta powinien brać udział w projektach badawczych dotyczących skutków psychoterapii i rozwijających aspekt naukowy i teoretyczny psychoterapii.
3. Psychoterapeuta w prowadzeniu badań i publikacji ich wyników kieruje się uczciwością i rzetelnością naukową.

§ 17

Standardy prawne a etyczne

1. Psychoterapeuta jest zobowiązany do przestrzegania obowiązującego prawa.



Polska Federacja Psychoterapii

Przedstawiciel Polski
w European Association for Psychotherapy

Organizational Member
of the European Association for Psychotherapy
National Umbrella Organization, National Awarding Organization in the EAP



2. Psychoterapeuta, który jest członkiem PFP i został skazany wyrokiem sądu za przestępstwo kryminalne lub jest pozwany przez pacjenta /klienta z powództwa cywilnego, informuje o tym Zarząd PFP.

§ 18

Rozwiązywanie problemów etycznych

1. Wypadki naruszenia niniejszego Kodeksu, nieporozumienia i konflikty pomiędzy psychoterapeutami będącymi członkami Federacji rozpatruje Sąd Koleżeński Federacji.
2. Jeżeli psychoterapeuta dowiaduje się o naruszaniu etyki przez kolegę, najpierw powinien starać się wpłynąć na zmianę jego postępowania poprzez osobistą rozmowę. Jeśli to działanie nie przyniosłoby rezultatu, powinien formalnie powiadomić władze Federacji. Zaniechanie wymienionych działań stanowi naruszenie etyki.
3. Psychoterapeuta nie wnosi ani nie popiera takich skarg na naruszenie etyki, które nie mają podstaw i których celem jest zaszkodzenie psychoterapeucie a nie ochrona pacjentów/klientów.

§ 19

Przestrzeganie Kodeksu Etyki European Association for Psychotherapy

1. Wszyscy członkowie Federacji, zarówno indywidualni jak i zrzeszeni poprzez swoje organizacje należące do Federacji zobowiązani są przestrzegać Kodeksu Etyki European Association for Psychotherapy.